

UDC 811.111'37'42

DOI <https://doi.org/10.32782/modernph-2026.6.11>

PECULIARITIES OF ENGLISH WEAPONS TERMINOLOGY TRANSLATION

Ivanchenko Mariia Yuriiivna,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies and Intercultural Communication
Lviv State University of Life Safety
ORCID ID: 0000-0001-7363-4600

Botvyn Tetiana Mykhailivna,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies and Intercultural Communication
Lviv State University of Life Safety
ORCID ID: 0000-0001-8590-8664

In recent years, the focus of linguists' attention has been the translation of professional texts, in particular terminological units, the disclosure and transmission of foreign language realities by means of the Ukrainian language and the features of their reproduction in scientific and technical texts.

In the context of the war military terminology is in the focus of attention of researchers, translators, and users. Leading scientists consider problems related to the analysis of the morphological structure of terms, the specifics of the terminological units translation. In the field of military terminology, scientists analyze the specifics of certain lexical-semantic groups of concepts in this field, raise problems of classification of English-language military vocabulary, investigate military neologisms, and study the features of the translation of terms in this field.

Purpose of the article is to study the peculiarities of the English weapon terms translation into Ukrainian. The research material is the English weapon terms obtained as a result of sampling from professional dictionary.

Like no other, technical translation strives for the most accurate and complete transmission of information contained in the original. Translation difficulties often arise not only because of differences in the grammatical structure of languages, but also because of the cultural and historical specificity of the native speaker's worldview. The responsibility for the correct transmission of the content lies with the translator. Any mistake made during the translation process can distort the content of the message. Correct translation of terms is the key to effective professional communication. Since the basis of a technical text is terms, it is necessary to exclude their incorrect translation.

Thus, as a result of the conducted research, it was pointed out that English terms of weapons are in most cases reproduced in Ukrainian by using tracing (47%), the translation technique of explication is somewhat less represented (19%). The translation transformations compression (11%) and inversion (10%) are used almost equally. Generalization (5%) and concretization (4%) are used less often.

Key words: translation, term, transformation, equivalent, weapon.

Іванченко Марія, Ботвин Тетяна. Особливості перекладу англійської термінології зброї

Протягом останніх років у фокусі уваги лінгвістів перебуває переклад фахових текстів, зокрема термінологічних одиниць, розкриття та передача засобами української мови іншомовних реалій та особливості відтворення останніх у науково-технічних текстах.

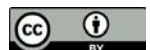
У контексті повномасштабного вторгнення військова термінологія перебуває у центрі уваги не лише теоретичних досліджень, а й привертає увагу практиків перекладу. Науковці реагують на виклики сьогодення та фокусують свою увагу на проблемах, пов'язаних із формуванням, функціонуванням та перекладом термінів. Військова термінологія розглядається вченими в аспекті формування, класифікації, функціонування та відтворення.

Мета статті – дослідити особливості перекладу англійських термінів, пов'язаних зі зброєю, українською мовою. Матеріалом слугували галузеві словники англійської мови.

Як ніякий інший, технічний переклад прагне максимально точної та повної передачі інформації, закладеної в оригіналі. Труднощі перекладу часто виникають не лише через відмінності у граматичній

© Ivanchenko M. Yu., Botvyn T. M., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

будові мов, а й зумовлені культурно-історичною специфікою світосприйняття носіїв мови. Відповідальність за правильну передачу змісту лягає на перекладача. Будь-яка помилка, допущена в процесі перекладу, може спричинити спотворення змісту повідомлення. Коректний переклад термінів є запорукою ефективного професійного спілкування.

У результаті проведеного дослідження вдалося виявити, що англійські терміни зброї здебільшого відтворюються українською мовою шляхом застосування калькування (47%), дещо менше представлений перекладацький прийом експлікації (19%). Майже рівноцінно застосовуються перекладацькі трансформації компресія (11%) та інверсія (10%). Рідше використовуються генералізація (5%) та конкретизація (4%).

Ключові слова: переклад, термін, трансформація, еквівалент, зброя.

Introduction. In recent years, the focus of attention of linguists has been the translation of professional texts, in particular terminological units, the disclosure and transmission of foreign language realities by means of the Ukrainian language and the features of their reproduction in scientific and technical texts.

In the context of the war military terminology is in the focus of attention of researchers, translators, and users. Leading scientists consider problems related to the analysis of the morphological structure of terms [14], the specifics of the translation of terminological units [3; 7; 9]. In the field of military terminology, scientists analyze the specifics of certain lexical-semantic groups of concepts in this field [10], raise problems of classification of English-language military vocabulary [15], investigate military neologisms [6], and study the features of the translation of terms in this field [12].

Purpose of the article is to study the peculiarities of the English weapon terms translation into Ukrainian. The research material is the English weapon terms obtained as a result of sampling from professional dictionary [1; 2; 17].

Results. A significant part of the terms studied belong to the class of non-equivalent vocabulary, and therefore present difficulties when translating into Ukrainian. As a result, the translator faces the task of adequately conveying the meaning of a word or phrase. Most of the terms studied are translated using tracing, which in most cases is the only possible translation method. This method is advantageous since it allows the semantic content of a particular context to be conveyed in the target text without increasing its volume. The following terms are translated in this way: *antitank cartridge* – протитанковий патрон, *antitank grenade* – протитанкова граната, *antitank rifle* – протитанкова гвинтівка, *assault rifle* – штурмова гвинтівка, *disconnecter* – роз'єднувач, *dioptr sight* – діоптричний приціл, *driving band* – провідний

поясок, *adjustment of sight* – регулювання прицілу, *hammerless pistol* – безкурковий пістолет, *blank cartridge* – холостий патрон, *automatic rifle* – автоматична гвинтівка.

Explication consists in transforming into explicit the implicit information contained in the source text and adequately perceived by the native speaker [15, p. 92]. Sydoruk G. includes the method of translating non-equivalent vocabulary through an explanation that replaces the source element (paraphrase or descriptive / explanatory translation) to the main methods of translation [13, p. 15]. This method of translation is most successfully used in cases where a relatively short explanation can be dispensed with [8, p. 184].

Among the weapons terms 87 of them are transformed into Ukrainian using the mentioned translation method. For example: *cheekpiece* – «щока» приклада, *cocking indicator* – індикатор, який вказує що зброя зведена (заряджена), *hinged frame* – дуло, що опускається на шарнірі, *hold over/under* – винос точки прицілювання вище/нижче за мету, *gas block* – газова камера з регулятором і патрубком.

All terminological units are divided into two groups. One of the group includes terms that are transformed by adding words, for example: *double-action* – ударно-спусковий механізм подвійної дії; *unload* – розрядження зброї, *weak hand* – не домінуюча рука; підтримуюча рука при дворучному хваті, *drum magazine* – магазин барабанного типу, *windage* – вітровий знесення; виправлення на вітер, *trigger pin* – штифт спускового гачка, *universal machine-gun on tripod* – універсальний кулемет на треножному верстаті, *recoil pad* – амортизуючий потиличник приклада.

Another group belong lexical units which are translated into Ukrainian as a whole sentence, for example: *butt plate buffer spring* – пружина потиличника, що амортизує, *jacketed flat*

point bullet – оболонкова куля з плоскою головною частиною, *jacketed round nose bullet* – оболонкова куля із закругленим носиком, *compression chamber* – компресійний циліндр в пружинно поршневій зброї, *cylinder stop* – стопор (фіксатор) барабана перед пострілом, *extractor slot* – вивідне вікно для викидання гільз, *tripod mounting pin* – передній шкворень для кріплення на триніжному верстаті, *variable power scope* – оптичний приціл із змінною кратністю (панкратичний), *scope stop* – стопор (упор), що обмежує зміщення оптичного прицілу назад через віддачу зброї, *riot control grenade* – граната (переважно газова) для придушення масових заворушень, *return spring rod* – напрямний стрижень поворотно-бойової пружини.

Quite productive with weapon terms is the translation technique called compression. T. E. Nepryach T. gives the following definition of compression: «economy of linguistic means for expressing the same content» [11, p. 85]. According to the author, compression is achieved by omitting «excessive» elements of the statement or by using more compact constructions. Karaban V., in his turn, emphasizes that the reasons for the existence of compression are primarily the features of the grammatical structure of the target language. However, the scientist does not exclude pragmatic and stylistic factors [7, p. 270].

In translation studies, two types of compression are distinguished: replacement and extraction. As part of the conducted research, 10 examples of weapon terms that are translated using this method were identified.

Several subtypes of replacement in the case of compression are distinguished by scientists. Such subtype as «replacing a phrase with a word» [4, p. 287] is applied while translating weapon terms, which is often caused by the peculiarities of the word-forming system of the target language, for example: *bolt stop* – запобіжник, *aperture sight* – дюринь, *flash-hider* – полум'ягасник, *firing pin* – ударни, *feed rib* – досилач, *cleaning brush* – протирання, *cartridge clip* – обойма, *battle sight* – гривка, *bullet trap* – кулеуловлювач, *butt plate* – потиличник, *cleaning rod* – шомпол, *feed block* – приймач.

In some cases, compression involves the removal of certain components of a phrase or expression. The reason for such transformations is differences in the grammatical structure of

languages. As part of this scientific research, a subspecies called «word deletion from a phrase» was discovered, the essence of which is to replace it with a phrase of smaller volume, and is determined by the standards of word combinations in the relevant language. For example: *double stack magazine* – дворядний магазин, *full metal jacketed bullet* – оболонкова куля, *jacketed soft point bullet* – напівоболонкова куля, *large caliber machine gun* – великокаліберний кулемет, *folding-type metal stock* – металевий приклад; *combat-ready cartridge clip* – споряджена обойма, *adherence to basic exercise principles* – суворе дотримання основних принципів тренування.

The study of inversion has always been in the focus of attention of linguists. Various aspects of the changed order of words in translation are reflected in the works of Karaban V., Kyyak T., Lytvyn I., Korunets I., etc. The term inversion has Latin origin (*inversio* – reversal; permutation) and is defined as a violation of the characteristic direct word order [10, p. 148]. The studied weapon terms translated with inversion were divided into 4 groups according to the principle of translation.

So, to the first group two-syllable terminological units translated according to the scheme $A+B=B+A$ were included, namely: *aiming mechanism* – механізм наведення (прицілювання), *lens coating* – покриття лінз, *anti-reflection coating* – покриття антивідблиску, *carrying handle* – рукоятка для перенесення, *breech guard* – запобіжник дула, *bolt handle* – рукоятка затвора, *barrel latch* – замикач дула, *barrel length* – довжина дула.

The second group comprise the three-syllable terms translated according to the scheme $A+B+C=A+C+B$. For example: *barrel-catch screw* – стопорний болт дула, *windage screw knob* – маховичок ходового гвинта. The third group consists of weapon terms translated according to the principle $A+B+C=C+A+B$. Namely: *antitank rocket launcher* – ручний протитанковий гранатомет, *windage screw knob* – маховичок ходового гвинта, *light bullet scale* – шкала для легкої кулі. The scheme $A+B+C=C+B+A$ forms the 4th group: *cocking handle slot* – щілина важеля взведення затвора.

One of the methods of translation transformations is called generalization. The

principle of this technique is to replace a unit, which has a narrower meaning with a unit of the target language with a broader meaning [13, p. 193], or in other words, a lower-level concept is replaced by a higher-level concept.

Generalization is represented in the following example: the term *wheel mount* is translated as «*колісний верстат*».

The noun *mount* in the Oxford Living Dictionary is interpreted as follows: «a support for a gun, camera, or similar piece of equipment» [OLD]. It is clear that in this case a generalization takes place. Since *верстат*, according to the Ukrainian dictionary, is defined as «примітивне дерев'яне устаткування для ткання ручним способом полотна, килимів і т. ін.» [5, p. 653]. Whereas *станок* is a higher-level concept, as it is designated as «металева основа, на якій укріплюються гармата, кулемет і розміщуються прицільні механізми» [5, p. 587].

One of the example of generalization is found among the weapon terms related to military topics. In the contexts of this section, the term *line of impact* occurs, which is reproduced in the target language as *лінія зустрічі*. Generalization takes place, since the noun *impact* is defined in Cambridge dictionary as follows: «the action of one object hitting another, or the force with which one object hits another» [CAMB]. However, *зустріч* is a concept that defines phenomena of a more general level, such as «зближення з чим-небудь, що рухається навпроти» [5, p. 157].

Concretization is one of the types of lexical transformations, which is often used by translators for a more accurate and understandable translation of certain terms or words. Karaban V. defines concretization as a lexical transformation, in a result of which a word (term) of broader semantics in the original is replaced by a word (term) of narrower semantics [7, p. 300].

This translation technique is applied to the weapon term, related to personnel. Thus, in particular, the English term *young soldiers*

is translated into Ukrainian as *недосвідчені військовослужбовці*. The adjective *young* means «having lived or existed for only a short time» [OLD], or «який має небагато років, не досяг зрілого віку; юний» [5, p. 786]. In the Ukrainian language, we observe a clarification, since *young* is used in English not only, and not always, in relation to the age characteristics of the subject, but also to the term of stay at work/position in the organization, or in relation to the skills possessed by the worker. Since *inexperienced* is «який не має достатнього досвіду, знань, потрібних в якій-небудь справі, професії і т. ін.» [5, p. 298]. Thus, *young* in English is clarified as *lack of experience* in the Ukrainian language.

Conclusions. Modern terminology is a lexical layer that, despite the requirements of unambiguousness, accuracy, systematicity, lack of expression, modality, and independence from context imposed on terminological units, is actively developing and changing, while losing the aforementioned properties as a result of the convergence of terminology with commonly used vocabulary. Such a phenomenon became possible due to people's interest in events taking place in the world, the active use of terms in the media, and the increase in the level of education of the population. A term is a unit of language used to denote special concepts and phenomena. For this reason, there is a need to actively study technical translation, its features and areas of application, improve the theoretical basis, and implement research results into translation practice.

Thus, as a result of the conducted research, it was possible to find out that English terms of weapons are in most cases reproduced in Ukrainian by using tracing (47%), the translation technique of explication is somewhat less represented (19%). The translation transformations compression (11%) and inversion (10%) are used almost equally. Generalization (5%) and concretization (4%) are used less often.

Bibliography:

1. Англо-український військовий словник. URL: <https://adl.lndc.knu.ua/ua/chapter/491>
2. Англо-український збройовий словник. URL: <https://bugai.com.ua/paint/anglo.html>
3. Білозерська Л.П. Термінологія та переклад : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2010. 232 с.
4. Борсук Л. Структурно-семантичні та концептуально-когнітивні чинники термінотворення. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2009. Вип. 18. С. 55–62.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000 слів / уклад. та гол. ред. В.Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. Т. VIII. 1728 с.

6. Гамон А., Чернявська С., Шокуров О. Неологізми в українській військовій термінології: лексико-семантичні особливості. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика»*. 2023. Т. 34(73). № 1. Ч. 2. С. 168–174.
7. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2008. 576 с.
8. Кияк Т. Функції та переклад термінів у фахових текстах. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2008. № 620. С. 3–5.
9. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу : навчальний посібник. 2001. 290 с.
10. Литовченко І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд) : монографія / за ред. проф. Ж.В. Колоїз. Кривий Ріг : Вид. Р.А. Козлов, 2016. 206 с.
11. Непряч Т.Є., Чала Ю.П. Через терни до зірок: труднощі перекладів художніх творів : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2008. 200 с.
12. Рябокін Н.О., Пашко С.В. Особливості перекладу англійської військової термінології на українську мову. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. 2024. № 208. С. 316–321.
13. Сидорук Г.І. Основи перекладознавства. Методична розробка. URL: <http://www.twirpx.com/file/2012667/>
14. Фурт Д., Дмитрук Л. Термінологія : навчальний посібник. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 172 с.
15. Шаранова Ю.В. Проблема класифікації англійської військової лексики в парадигмі лінгвістичних досліджень. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Т. 2. Вип. 19. С. 54–59.
16. Cambridge Dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org>
17. English-Ukrainian Military Dictionary. URL: <https://english-military-dictionary.org.ua/>
18. Oxford living dictionaries. *Oxford University Press*, 2020. URL: <https://en.oxforddictionaries.com>

References:

1. Anhlo-ukrainskyi viiskovyi slovnyk [English-Ukrainian Military Dictionary]. Retrieved from: <https://adl.lndc.knu.ua/ua/chapter/491> [in Ukrainian].
2. Anhlo-ukrainskyi zbroiovyi slovnyk [English-Ukrainian Weapons Dictionary]. Retrieved from: <https://bugai.com.ua/paint/anglo.html> [in Ukrainian].
3. Bilozers'ka, L.P. (2010). Terminolohiya ta pereklad [Terminology and translation]: Navchal'nyy posibnyk dlya studentiv filolohichnoho napryamu pidhotovky. Vinnytsya : Nova knyha. 232 s. [in Ukrainian].
4. Borsuk L. Strukturno-semantychni ta kontseptual'no-kohnityvni chynnyky terminotvorennya [Structural-semantic and conceptual-cognitive factors of term formation]. *Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchykh navchal'nykh zakladakh*. Vyp. 18. Kyiv, 2009. S. 55–62. [in Ukrainian].
5. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]: 250000. ukklad. ta holov. red. V.T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun, 2005. VIII, 1728 s. [in Ukrainian].
6. Hamon, A., Cherniavska, S., Shokurov, O. (2023). Neolohizmy v ukrainskii viiskovii terminolohii: leksyko-semantychni osoblyvosti [Neologisms in Ukrainian military terminology: lexical and semantic features]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*. t. 34(73), № 1, ch.2. S. 168–174. [in Ukrainian].
7. Karaban, V.I. (2008). Pereklad anhliyskoyi naukovoï i tekhnichnoï literatury. [Translation of English scientific and technical literature]. Vinnytsya : Nova knyha. 576 p. [in Ukrainian].
8. Kyiak, T. (2008) Funktsii ta pereklad terminiv u fakhovykh tekstakh [Functions and translation of terms in professional texts.]. *Visnyk nats. un-tu "Lvivska politekhnika"*. Serii «Problemy ukrainskoi terminolohii». № 620. 3–5. [in Ukrainian].
9. Kovalenko, A.Ya. (2001). Zahal'nyy kurs naukovo-tekhnichnoho perekladu [General course of scientific and technical translation]: [navchalnyi posibnyk]. 2001. 290 p. [in Ukrainian].
10. Lytovchenko, I. (2016). Dynamichni protsesy u viiskovii leksytsi ukrainskoi movy (nazvy zbroi, amunitsii, sporud) [Dynamic processes in the military vocabulary of the Ukrainian language (names of weapons, ammunition, structures)]: monohrafiia. za red. prof. Zh.V. Koloiz. Kryvyi Rih: Vyd. R.A. Kozlov. 206 s. [in Ukrainian].
11. Nepriach, T.Ye., Chala, Yu.P. Cherez terny do zirok: trudnoshchi perekladiv khudozhnikh tvoriv. [navchalnyi posibnyk]. [Through thorns to the stars: difficulties in translating works of art. [textbook].]. Vinnytsia : Nova knyha, 2008. 200 s. [in Ukrainian].
12. Riabokin, N.O., Pashko, S.V. (2024). Osoblyvosti perekladu anhlovnoï viiskovoi terminolohii na ukrainsku movu [Peculiarities of translating English military terminology into Ukrainian]. *Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky*. № 208, S. 316–321. [in Ukrainian].

13. Furt, D., Dmytruk, L. (2020). Terminolohiia: navchalnyi posibnyk [Terminology: a textbook]. Kryvyi Rih: [DonNUET]. 172 s. [in Ukrainian].
14. Sydoruk H.I. Osnovy perekladoznavstva. Metodychna rozrobka [Fundamentals of Translation Studies. Methodological Development]. Retrieved from: <http://www.twirpx.com/file/2012667/> [in Ukrainian].
15. Sharanova, Yu.V. (2021). Problema klasyfikatsii anhlo-movnoi viiskovoi leksyky v paradyhmi linhvistychnykh doslidzhen [The problem of classifying English military vocabulary in the paradigm of linguistic research]. *Zakarpatski filolohichni studii*. Uzhhorod: Vydavnychi dim "Helvetyka". T. 2. Vyp. 19. S. 54–59. [in Ukrainian].
16. Cambridge Dictionary. Retrieved from: <http://dictionary.cambridge.org>
17. English-Ukrainian Military Dictionary. Retrieved from: <https://english-military-dictionary.org.ua/>
18. Oxford living dictionaries. *Oxford University Press*. (2020). Retrieved from: <https://en.oxforddictionaries.com>

Дата першого надходження статті до видання: 05.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.04.2026